

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Høringsinstansene i følge vedlagte liste

Deres ref

Vår ref
201001317-/AAN

Dato
19.02.2010

Høringsbrev - NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sender med dette på høring *NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste*.

Adopsjon er ofte gjenstand for diskusjon i den offentlige debatt. Fokus er rettet både mot det etablerte systemet for behandling av søknad om adopsjon og myndighetenes praktisering av regelverket. Det er lenge siden det har vært foretatt en gjennomgang av adopsjonspolitikken som setter adopsjon inn i en bredere faglig og samfunnsmessig sammenheng. På denne bakgrunn oppnevnte regjeringen et utredningsutvalg ved kongelig resolusjon 29. august 2008. Utvalget ble ledet av advokat Harald Hove.

Utvalget ble bedt om å drøfte de mange ulike sidene ved adopsjon, herunder hva som ligger i formålet med adopsjon i dag og hva det offentliges ansvar bør være. Mandatet viste også til mer konkrete problemstillinger og forhold som utvalget, med utgangspunkt i gjeldende regelverk, skulle belyse og eventuelt foreslå endringer i. Utvalget skulle blant annet vurdere myndighetenes behandling av søknad om adopsjon, herunder kravene myndighetene stiller til søkerne. Utvalgets mandat er gjengitt i pkt. 1.2 i utredningen. Nedenfor omtales kort hovedtrekkene i sentrale forslag fra utvalget.

Oversikt over sentrale forslag

Utvalget mener at dagens regelverk på adopsjonsområdet er fragmentert og i for stor grad knyttet til rundskriv og instruksjer fra departementet. På denne bakgrunn mener utvalget at rettskildene må gjennomgås, slik at bindende regler nedfelles i lov eller forskrift.

Utvalget foreslår videre at oppgaven som kommunene i dag har med å utrede adoptivsøkere overføres til regionene i Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat).

Videre foreslår utvalget at det opprettes et regionråd knyttet til hver av de fem regionene i Bufetat med regionene som sekretariat. Regionrådet skal bestå av en jurist, en lege og en psykolog, og all myndighet i adopsjonssaker foreslås lagt til dette kollegiale rådet. Rådet skal kunne delegere administrative oppgaver og avgjørelsesmyndighet i kurante saker til regionen i Bufetat. Videre foreslår utvalget at regionrådet skal gi samtykke til opprinnelseslandets forslag om tildeling av adoptivforeldre til det konkrete barnet fra utlandet.

Utvalget foreslår å opprette et adopsjonsråd med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) som sekretariat. Adopsjonsrådet skal være klageinstans for alle vedtak fattet av regionrådene. I tillegg mener utvalget det er ønskelig at adopsjonsrådet får ansvaret for adopsjonsformidlingen av barn bosatt her i landet. Adopsjonsrådet skal ha tilsynsansvar overfor regionene i Bufetat, samt ha det overordnede ansvar for den faglige tilsynsmyndighet i det internasjonale adopsjonsarbeidet.

Når det gjelder søknad om adopsjon av ukjent barn - både internasjonal og nasjonal - foreslår utvalget at søknaden skal behandles i tre faser:

I første fase avgjøres om søkerne oppfyller grunnleggende krav til alder, helse, boligforhold, økonomi, vandel og ekteskapets varighet. Utvalget foreslår blant annet at søkerne på søknadstidspunktet som hovedregel ikke skal være eldre enn 42 år. Videre mener utvalget at kravet til søkeres helse må tydeliggjøres. Utvalget foreslår at det skal være adgang til å fatte vedtak om at søker skal gjennomgå en spesialistundersøkelse dersom det foreligger opplysninger om søkeres helse som tilsier dette. Dersom søkerne på dette tidspunkt ikke oppfyller kravene, skal det treffes vedtak om avslag på adopsjonssøknaden. Avslaget vil være et enkeltvedtak som kan påklages. Dersom søkerne oppfyller de aktuelle krav, vil det kunne treffes avgjørelse om at søkerne går videre til fase to.

Andre fase består av et obligatorisk adopsjonsforberedende kurs. Det foreslås at søkerne selv skal betale for kurset. Søkerne skal først kunne søke adopsjonsorganisasjonen om bistand til adopsjonsformidling av et barn fra utlandet etter at de har gjennomført denne fasen.

I tredje fase vil søkerne og adopsjonsmyndigheten i samarbeid kartlegge søkeres personlige forutsetninger og egnethet for adopsjon. Vedtak i fase tre kan påklages. Etter at søkerne er godkjent, skal regionen i Bufetat utarbeide en rapport med det formål å dekke opprinnelseslandets behov for opplysninger om søkerne.

Utvalget foreslår videre at adopsjonsformidling av ukjent barn fra utlandet bare bør foretas gjennom godkjent organisasjon. I henhold til utvalget bør organisasjonenes rammevilkår bedres for å frigjøre mer kapasitet til å etablere nye samarbeidsland. Utvalget foreslår at driftstøtten må økes, og at organisasjonene avlastes for en del arbeidsoppgaver som utvalget mener det er mer naturlig at myndighetene har ansvaret for. Utvalget foreslår også at organisasjonene skal gis større adgang til å drive bistandsarbeid i opprinnelseslandene.

Utvalget foreslår at adoptivfamilier gis egne tilbud om rådgivning og veiledning til familier som har behov for hjelp i de første årene som adoptivfamilie. Dette tilbudet bør gjelde ved både internasjonal og nasjonal adopsjon av ukjent barn.

Når det gjelder stebarnsadopsjonene foreslår utvalget å styrke rettighetene til den forelder som ikke bor sammen med barnet blir styrket. Videre foreslår utvalget at det gis adgang til stebarnadopsjon der barnet bare har en juridisk forelder og denne er død. Utvalget foreslår også at det gis adgang til stebarnadopsjon etter skilsmisse der barnets biologiske far er dokumentert ukjent.

Alle henvendelser om adopsjon og biologisk opphav foreslår utvalget at regionene i Bufetat skal behandle.

Vi viser for øvrig til utvalgets utredning og til at et sammendrag av de mest sentrale forslag fremgår i utredningens punkt 1.1.

Høringsrunden

NOU 2009: 21 Adopsjon – til barnets beste, og en liste over høringsinstansene følger vedlagt. Organisasjoner som ikke står på høringslisten kan også uttale seg.

Departementet ber høringsinstansene vurdere eventuelle underliggende instansers behov for å avgi uttalelse. Utredningen er publisert på departementets hjemmeside på følgende adresse: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2009/nou-2009-21.html?id=579104>

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet ber om høringsinstansenes syn på utredningens forslag. Det er særlig ønskelig å få innspill til forslagene om endret saksbehandling av søknad om adopsjon, herunder å flytte oppgaven med å utrede adoptivsøkerne fra kommunen til regionen i Bufetat og å inndele saksbehandlingen i faser. Videre ber vi særlig om høringsinstansenes syn på utvalgets forslag til kravene som bør stilles adoptivsøkerne. Vi ber om at merknader til utredningens forslag sendes oss innen **20. mai 2010**.

Med hilsen

Oddbjørn Hauge (e.f.)

Tone G. Smith